



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Eusebiu Tu Pamphilu Ekklēsiastikē Istoria

Eusebius <Caesariensis>

Mogvntiae, 1672

LVII. Destructio templi Aesculapii Aegis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14478

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ν⁵.

Απελπισία τοῦ Αἰγαίου κατάλυσις.

Ἐπειδὴ γὰρ πολὺς ἦν ὁ τῶν δοκίσται θεῶν
μηρίων ἐπιτομένων ἐπ' αὐτῷ ὡς ἀνὴρ Καῖτης
καὶ ιατέρῳ, ποτὲ μὲν ἐπιφανομένῳ τοῖς ἔκπα-
θεσιν, ποτὲ δὲ τῶν τὰ Σάμαλα καμόντων
ιωμόρωτας νοσούς. Ψυχῶν δὲ ἦν ὁ λεπτὸς αἴλι-
κρος Θεός, τε μὲν αἰλιθεῖς αἱ φέλκων σωτῆρος,
ἐπὶ τὴν ἀθεον πλάνην κατασῶν τὰς περιστά-
πτιν εὐχερεῖς, εἰκότα δὲ βασιλεὺς περιτ-
τι, Θεὸν ἐπλάθην αἰλιθεῖς σωτῆρα προσεβελη-
μένος, καὶ τον εἰς ἐδαφός τὸν νεῶν ἐκέλευ-
σε καὶ ελαττώσαι. Καὶ δὲ νέυματι καὶ γῆς ἡ-
πλετο, δεξιᾷ καταρριπτέμενος τελείωσιν
τὸ τῶν θυνταίων φιλοσόφων Βοώρδρον θα-
μαζότοδες ενδομυχῶν, καὶ δαίμοναν, εἶδε γε
Θεός πλάνος δέπει ψυχῶν, μακεδίς καὶ μυ-
ελοῖς οἰζαπαλήσας χρόνοις. εἰδὲ οὐκανῶν επεργε-
απαλάζειν καὶ συμφορᾶς περιχόρδρος, καὶ
δὲν αὐτοῖς ἐαυτῷ πρέψεις ἀμισθεῖν ευρατο Φάρ-
μακον καὶ λον, η ὅτε κεραυνὸς βλιθῆναι μυ-
νεῖσα μάλα τοῖς μύθοις ἔντα τὰ ίμεδαπτεῖ
βασιλέως Θεῶν κεχαρεσμένα καλορθάματα:
διεπαργεῖς δέ γε λαρετῆς τὰς αὐτὰς Καῖτης Θεός,
πιπόριζος καὶ ὁ τῆδε νεῶν ἀνετέπελο, ὡς μὴ
οἱ ιχθύοις αὐτόθι τῆς ἐμπρεστεν πειλα-
τῆθεν μανίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ν⁷.Πᾶς οἰνάλικος καταγρέπτει τῶν εἰδώλων, ἐπιστρέφον-
τις θεογνωσίας.

Πάντες δέ οἱ πεῖν δεισιδαίμονες, τὸν ἔλεγ-
χον τὸν αὐτῶν πλάνην αὐταῖς ὄψεσιν ὁ-
ρεύεις, τὸν δὲ αἴτανα καὶ τε καὶ ιδουμά-
των εἶχε θεάμενοι τὴν ἐρημίαν, οἱ μὲν τῷ
σωματικῷ περσέφευσον λόγῳ. οἱ δὲ, εἰκῇ τέτοιο μη-
τεραπονοῦ, τὸ γάντια πατερώμενα κατεγίνωσκον μα-
ταιότητος, ἐγέλων τε καὶ κατεγέλων τῶν πά-
λαι νομούμενων αὐτοῖς Θεῶν καὶ πάσι γὰρ τοῖς
μέλλοντα Φρονεῖν, τῆς ἐξωθεν τῶν ξοάνων
Φιλασίας πλείστην ὅσην μιαρίαν εἰσὼ κε-
ρυμμένην ὄρωντες ἢ γῆνεκρῶν σωμάτων ὑπῆ-
ντα, ἐπρά τε κρανία, γοντῶν πειλεγίαις

A

C A P U T L V I .

D e s t r u c t i o n e t e m p l i E s c u l a p i i E g i s .

N Am cū maximus ac vulgatissi-
mus superstitionis error circa il-
lum Ciliciæ dæmonem vanissimos ho-
mines occupasset, ac prope infiniti eum
tanquam servatorem ac medicum ad-
mirarentur; quippe qui nunc in templo
dormientibus appareret, nunc morbos
aggravantium curaret (erat tamen ille re-
vera seductor animarum, utpote qui ho-
mines decipi faciles, à vero Servatore
abductos ad falsum impietatis errorem
pertraheret) Imperator pro more atque
instituto suo: quippe qui zelatorem ac
verè Servatorem Deum sibi colendum
proposuerat, hoc etiam templum solo
equari præcepit. Nec mora, ad unum
Imperatoris iustum humi jacuit manu
militari subversum templum, quod no-
biles Philosophi tantopere suspexerant:
& una cum templo ille ipse qui intus
latitabat, non dæmon aut Deus, sed de-
ceptor quidam animarum, qui longissi-
mi temporis spatio homines in fraudem
induxerat. Sic igitur ille qui malis & ca-
lamitatibus alios liberaturum se cīse
spondebat, nullum ipse sibi remedium
reperit quo se se tueretur; non magis
quād cū fulmine percussū eum fuisse
fabulæ singunt. At non item fabulosa
fuerunt Imperatoris nostri facinora,
Deo in primis accepta: sed per manife-
stissimam ipsius Sevatoris vim atq; vir-
tutem, hoc templum una cum ceteris
radicibus eversum est, adeo ut pristinæ
infanias ne vestigium quidem ullum ibi-
dem remanserit.

C A P U T L V I I .

Q u o m o d o g e n t i l e s d a m n a t i s s i m u l a c r i s D e u m
a g n o v e r u n t .

D I Taque quotquot antea superstitione
dæmonum cultui addicti fuerāt, cū
errorem suum confutatum oculis suis
viderent, & omnium ubiq; templorum
ac simulacrorum valetatem intueren-
tur, ali ad salutarem Christi doxtrinam
se conferebant: alii licet idem facere
nollent, majorum tamen cærimonias,
utpote vanas atque inanes condemnaba-
bant: & quos antea pro Diis habuissent,
deridebant. Quidni verò ita sentirent,
cū sub externa simulacrorum specie
tantam intus latente spurcitatem cer-
nerent. Nam aut cadaverum ossa, aut
aridæ calvariae suberant, impostorum
Ttt

fraude subreptæ: aut sordidi panni turpi immunditia referti, aut denique feni ac stipulae cervus. Quæ cùm in penetralibus simulacrorum animâ carentium congesta aspicerent, & suam & parentum suorum summam dementiam incusabant: maximè cùm animadverterent, in suis illis adytis, atque in ipsis simulacris nullum esse intus habitantem; non dæmonem oracula fundentem; non Deum prædicentem futura, quemadmodum sibi antea persuaserant: immo ne obscurum quidem ac tenebrosum spectrum. Atque indecircò quodvis vel obleurissimum antrum & abditissimi quique recessus, iis qui ab Imperatore missi erant facile patuerunt: adyta quinetiam & inaccessa prius loca, ipsaque templorum penetralia, militum vestigijs terebantur. Ex quo deprehenta & cunctorum oculis exposita est cæcitas mentis, quæ Gentiles omnes jampridè involutos tenebat.

C A P U T L V I I I .

Quonodo apud Heliopolim destructio Veneris fano, primus Ecclesiam construxit.

ATque hæc inter præclara Imperatoris facinora meritò recensantur; sicut & illa quæ singillatim in variis provinciis constituit. Cujusmodi illud est quod in urbe Phœnices Heliopoli ab eo gestum vidimus. quæ in urbe gentiles quidem qui obsecènam libidinem Deæ Veneris vocabulo afficiunt; uxoriis ac filiabus suis stupri impunè admittendi licentiam concederant. Nunc vero nova lex ab Imperatore directa est, plena modestia; quæ cavetur ne quicquam eorum quæ prius in more posita erant, in posterum præsumatur. Atque his rursus scriptas misit institutiones; ut poterit hanc præcipue ob causam à Deo destinatus, ut universos mortales temperantia præceptis imbueret. Quocirca ne ad hos quidem concionari per literas dignatus est; exhortans ut ad cognitionem dei celeriter accederent. Statimque facta dictis consentanea ibidem adjecta, constructa eo etiam in loco Christiani cultus ingenti Basilicæ. Adeò ut quod ab ultima usque hominum memoria nullibi fuerat auditum, tunc primum opere ipso completum sit, & civitas hominum superstitione dæmonum cultui addictorum, Ecclesiam Dei & Presbyteros ac diaconos habere meruerit, & Episcopus summo omnium Deo consecratus, ejus loci ho-

τονισματικά. ἦ ρυπῶντα βάσιν θεληματικά.
χρέας εμπλεα. ἥ χόρτων καὶ καλάμους φρεστού
ἀδητῶν ἀψύχων ὄντος σεσωρθμειας περιβολής
μήνοις, ἀντοῖς τε κύτοις αὐτῶν πατησαντού
λίγοντος αφεστώλου κατεμεμφάνισται
ὅτε μάλιστ' ἐνεόντων οἰς οὐδεὶς ἀρά ποτε τοις
δύτοις αὐτῶν μυχοῖς, οὐδὲ ἐν αὐτοῖς οὐδὲ
μαστὸν ἔνοικον, οὐδὲ αἴμαν. οὐ γενηματος;
Θεος γε μάντις, οία δὴ τὸ πεῖν υπελαμβάνει
οὐδὲ δὲ αἷμαδρόν τι ή σκιώδες φαταρία
διὸ δὴ περιχειρεις τοῖς ἐκ βασιλείου πολιτών
Β πεμφεῖσι, πᾶν σκολεων ἀγρεον χρῆσις
ρητοῦ μυχοῦ, βατός πν. δέσαται τε καθητού
ιερῶν τε τὰ ἐνδοτάτω, σεβαστικοῖς κατατάσσεται
τοῦτο βασιλείου ὡς ἐναργῆτοις πάσιν οὐτοῖς
δε καταφωρει γεγονέναι τινὶ οὐδὲ αὐτῷ
μακροτάν εἰλήνων ἀπάντων κατηκριτού
σαν διανοίας πηγεστιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ NH.

Οπως ἐν Ηλιοπόλει πλειστοῖς πόροις περιβαλλόμενος

Kατατάσσεται δὲ τοῖς τοῖς βασιλείοις
καὶ τὰ μερικῶς κατ' ἑκαστον ἐνθετού
διαταχθέντα διον ἐπὶ τῆς Φοινικοῦ Ηλιοπόλεως. ἐφ' ἣς οἱ μεγάλην ἀκόλουσσον καὶ τὴν πολιτείαν
μήτερες περιερήμανται, γαμεταῖς καὶ γυγαντοῖς
σιναίδην ἐπιτορνευειν σπειραρχεῖ. παντὸν
νόμῳ ἐφοίτα νερῷ τε καὶ σύφευσι πάγκαιοι
σιλεών, μηδὲν τῶν πάλαι σωθεῖν τοῖς
διαγορεύων καὶ τέτοιος ἢ πάλαι εργάσασθαι
παρέθειο διδασκαλίας, ὡς δὲν ἐπιτελεῖται
περιστερεῖς τε Θεῶς περιγγέμενως (λοτσών
ἐφ' οὐ πάντας αἰθρώπων νόμοις) Καθεστω
της πατένειν. διὸ σὺν ἀπέξι, καὶ τέτοιος
οἰκεῖος τοῦ Καμιλεῖν γράμματος, πάντα
πέτε απεύθεν ἐπὶ τὴν τε κεραίην. γῆρας
καὶ ταῦθα δὲ τοις ἔργαις ἐπῆγε τοῖς λόγοις
δελφαῖς, οἷον ἐντίθεον σκυλοπόστε μηδενὶ^ν
μηδὲντο παντός πειραῖς αἰώνῳ οἷον γνωστοῖς
τοῦτο πεσόντος ἔργον τυχεῖν. καὶ τοῦτο
δεισιδαιμόνων πόλις, ἐκκλησίας θεοῖς
πρεσβύτερων τε καὶ διακόνων οἰκεῖός τοις
τοῦ πάντων Θεῶς ιερωμένον Επισκοπήν.